

**VIENODOSIOS TARPTAUTINIO KROVINIŲ VEŽIMO
GELEŽINKELIAIS SUTARTIES TAISYKLĖS
(CIM – SUTARTIES B PRIEDAS)**

- I dalis. Bendrosios nuostatos**
- 1 straipsnis. Taikymo sritis
  - 2 straipsnis. Viešosios teisės normos
  - 3 straipsnis. Apibrėžtys
  - 4 straipsnis. Vienodųjų taisyklių netaikymas
  - 5 straipsnis. Imperatyvios teisės normos
- II dalis. Vežimo sutarties sudarymas ir vykdymas**
- 6 straipsnis. Vežimo sutartis
  - 7 straipsnis. Važtaraščio turinys
  - 8 straipsnis. Atsakomybė už važtaraštyje pateiktus duomenis
  - 9 straipsnis. Pavojingi kroviniai
  - 10 straipsnis. Išlaidų apmokėjimas
  - 11 straipsnis. Patikrinimas
  - 12 straipsnis. Įrodomoji važtaraščio galia
  - 13 straipsnis. Krovinio pakrovimas ir iškrovimas
  - 14 straipsnis. Krovinio pakuotė
  - 15 straipsnis. Administracinių formalumų atlikimas
  - 16 straipsnis. Krovinio pristatymo terminai
  - 17 straipsnis. Pristatymas
  - 18 straipsnis. Teisė disponuoti kroviniumi
  - 19 straipsnis. Teisės disponuoti kroviniumi įgyvendinimas
  - 20 straipsnis. Krovinio vežimo kliūtys
  - 21 straipsnis. Krovinio pristatymo kliūtys
  - 22 straipsnis. Krovinio vežimo ir pristatymo kliūčių padariniai
- III dalis. Atsakomybė**
- 23 straipsnis. Atsakomybės pagrindas
  - 24 straipsnis. Atsakomybė kaip krovinius vežant geležinkelių transporto priemones
  - 25 straipsnis. Pareiga įrodyti
  - 26 straipsnis. Paeiliui vežantys vežėjai
  - 27 straipsnis. Vykdomasis vežėjas
  - 28 straipsnis. Praradimo arba apgadinimo performinus važtos dokumentus prielaida
  - 29 straipsnis. Krovinio praradimo prielaida
  - 30 straipsnis. Kompensacija praradus krovinį
  - 31 straipsnis. Atsakomybė vežimo metu sumažėjus krovinio masei
  - 32 straipsnis. Kompensacija apgadinus krovinį
  - 33 straipsnis. Kompensacija pavėlavus pristatyti krovinį per krovinio pristatymo terminą
  - 34 straipsnis. Kompensacija deklaravus krovinio vertę
  - 35 straipsnis. Kompensacija deklaravus suinteresuotumą pristatyti
  - 36 straipsnis. Teisės remtis atsakomybėmis ribomis išnykimas
  - 37 straipsnis. Sumų perskaičiavimas ir palūkanos
  - 38 straipsnis. Atsakomybė vežant krovinius geležinkelių–jūrų maršrutais
  - 39 straipsnis. Atsakomybė įvykus branduolinei avarijai
  - 40 straipsnis. Asmenys, už kuriuos atsako vežėjas
  - 41 straipsnis. Kiti ieškiniai

IV dalis. Teisių įgyvendinimas

- 42 straipsnis. Krovinio dalinio praradimo ar apgadinimo nustatymas
- 43 straipsnis. Reikalavimai
- 44 straipsnis. Asmenys, turintys teisę pareikšti ieškinį vežėjui
- 45 straipsnis. Vežėjai, kuriems gali būti pareikšti ieškiniai
- 46 straipsnis. Teisingumas
- 47 straipsnis. Teisės pareikšti ieškinį išnykimas
- 48 straipsnis. Ieškinių senatis

VI dalis. Vežėjų tarpusavio santykiai

- 49 straipsnis. Atsiskaitymai
- 50 straipsnis. Atgręžtinio reikalavimo teisė
- 51 straipsnis. Atgręžtinio reikalavimo teisės įgyvendinimo tvarka
- 52 straipsnis. Susitarimai dėl atgręžtinio reikalavimo teisės

**I dalis
Bendrosios nuostatos**

**1 straipsnis
Taikymo sritis**

§ 1. Šios Vienodosios taisyklės taikomos visoms atlygintino krovinių vežimo geležinkeliais sutartims, kai krovinio priėmimo vežti vieta ir jo pristatymo vieta yra dviejose skirtingose valstybėse narėse. Ši nuostata taikoma neatsižvelgiant į vežimo sutarties šalių buveinę ir pilietybę.

§ 2. Šios Vienodosios taisyklės taikomos ir visoms atlygintino krovinių vežimo geležinkeliais sutartims, kai krovinio priėmimo vežti vieta ir jo pristatymo vieta yra dviejose skirtingose valstybėse, iš kurių bent viena yra valstybė narė, ir kai vežimo sutarties šalys susitaria, kad šiai sutarčiai taikomos šios Vienodosios taisyklės.

§ 3. Šios Vienodosios taisyklės taikomos ir tuo atveju, kai tarptautinis krovinių vežimas pagal vieną vežimo sutartį apima ne tik vežimą geležinkeliais kertant sienas, bet ir krovinių vežimą kurios nors valstybės narės vidaus keliais arba vidaus vandenų kelių maršrutais.

§ 4. Kai tarptautinis vežimas pagal vieną vežimo sutartį apima ne tik vežimą geležinkeliais, bet ir krovinių vežimą jūra arba vidaus vandenų kelių maršrutais kertant sienas, šios Vienodosios taisyklės taikomos, jei kroviniai vežami tomis jūros linijomis arba vidaus vandenų kelių maršrutais, kurie įtraukti į Sutarties 24 straipsnio 1 dalyje numatytą linijų ir maršrutų sąrašą.

§ 5. Šios Vienodosios taisyklės netaikomos vežant krovinius tarp stočių, esančių besiribojančių valstybių teritorijose, kai šių stočių infrastruktūrą valdo vienas ar keli infrastruktūros valdytojai, priklausantys tik vienai iš šių valstybių.

§ 6. Kiekviena valstybė, esanti tarptautinio tiesioginio krovinių vežimo geležinkeliais konvencijos, kuri yra panašaus pobūdžio kaip šios Vienodosios taisyklės, šalis, gali, pateikdama prašymą prisijungti prie Sutarties, pareikšti, kad ji taikys šias Vienodąsias taisykles tik veždama krovinius savo teritorijoje esančios geležinkelių infrastruktūros dalyje. Ši geležinkelių infrastruktūros dalis turi būti tiksliai apibrėžta ir sujungta su kurios nors valstybės narės geležinkelių infrastruktūra. Jei valstybė padaro pirmiau minėtą pareiškimą, šios Vienodosios taisyklės taikomos tik esant šioms sąlygoms:

a) kai vežimo sutartyje numatyta krovinio priėmimo vežti arba jo pristatymo vietos ir maršrutas yra nurodytoje infrastruktūroje arba

b) kai nurodyta infrastruktūra jungia dviejų valstybių narių infrastruktūrą ir kai vežimo sutartyje ji buvo numatyta kaip vežimo tranzitu maršrutas.

§ 7. Valstybė, padariusi išlygą pagal 6 dalies nuostatas, gali bet kada ją atšaukti, apie tai informuodama depozitarą. Atšaukimas įsigalioja praėjus mėnesiui nuo tos dienos, kai depozitaras apie tai praneša valstybėms narėms. Pareiškimas netenka galios, jei 6 dalies pirmame sakinyje minėta konvencija nustoja galioti šiai valstybei.

2 straipsnis **Viešosios teisės normos**

Krovinių vežimui, kuriam taikomos šios Vienodosios taisyklės, ir toliau taikomos viešosios teisės normos, ypač nuostatos dėl pavojingų krovinių vežimo, muitinės teisės normos ir nuostatos dėl gyvūnų apsaugos.

3 straipsnis **Apibrėžtys**

Šiose Vienodosiose taisyklėse:

- a) „vežėjas“ – vežėjas, su kuriuo siuntėjas yra sudaręs vežimo sutartį pagal šias Vienodąsias taisykles, arba paskesnis vežėjas, atsakingas pagal tą sutartį;
- b) „vykdomasis vežėjas“ – vežėjas, kuris nėra sudaręs vežimo sutarties su siuntėju, bet kuriam vežėjas, nurodytas a punkte, yra patikėjęs vykdyti visą arba tam tikrą dalį vežimo geležinkeliais;
- c) „Bendrosios vežimo sąlygos“ – vežėjo sąlygos, įtvirtintos bendrosiomis sąlygomis arba kiekvienoje valstybėje narėje galiojančiais tarifais, kurios sudarius vežimo sutartį tampa vežimo sutarties sudedamąja dalimi;
- d) „įvairiarūšio transporto vienetas“ – konteineris, nuimamasis kėbulas, puspriekabė ar kitas panašus krovimo įrenginys, naudojamas įvairiarūšiam transporte.

4 straipsnis **Vienodųjų taisyklių netaikymas**

§ 1. Valstybės narės gali sudaryti susitarimus, numatančius kitokias nuostatas, negu įtvirtinta šiose Vienodosiose taisyklėse, tik dėl krovinių vežimo tarp dviejų abipus sienos esančių stočių, jei tarp jų nėra kitos stoties.

§ 2. Dėl krovinių vežimo tarp dviejų valstybių narių tranzitu per valstybę, kuri nėra narė, šios valstybės gali sudaryti susitarimus, numatančius kitokias nuostatas, negu įtvirtinta šiose Vienodosiose taisyklėse.

§ 3. Apie 1 ir 2 dalyse minėtus susitarimus ir jų įsigaliojimą pranešama Tarpvvyriausybinei tarptautinio vežimo geležinkeliais organizacijai. Šios Organizacijos generalinis sekretorius apie tai informuoja valstybes nares ir suinteresuotas įmones.

5 straipsnis **Imperatyvios teisės normos**

Jei šiose Vienodosiose taisyklėse nenumatyta kitaip, bet kuri nuostata, tiesiogiai ar netiesiogiai prieštaraujanti šioms Vienodosioms taisyklėms, yra niekinė ir negalioja. Tokios nuostatos negaliojimas neturi įtakos kitų vežimo sutarties nuostatų galiojimui. Nepaisydamas to, vežėjas gali prisiimti didesnę atsakomybę ir didesnius išpareigojimus, negu numatyta šiose Vienodosiose taisyklėse.

II dalis **Vežimo sutarties sudarymas ir vykdymas**

6 straipsnis **Vežimo sutartis**

§ 1. Vežimo sutartimi vežėjas įsipareigoja atlygintinai nuvežti krovinį į paskirties vietą ir ten pristatyti jį gavėjui.

§ 2. Vežimo sutartis patvirtinama pagal vienodą pavyzdį parengtu važtaraščiu. Tačiau važtaraščio neturėjimas, neteisingas užpildymas ar praradimas neturi jokio poveikio vežimo sutarties, kuriai ir toliau taikomos šios Vienodosios taisyklės, buvimui ir galiojimui.

§ 3. Važtaraštį pasirašo siuntėjas ir vežėjas. Vietoj parašo gali būti naudojamas antspaudas, mašininis apskaitos spaudas arba kitoks tinkamas pasirašymo būdas.

§ 4. Vežėjas privalo tinkamu būdu važtaraščio dublikate patvirtinti, kad krovinyms priimtas vežti, ir dublikatą atiduoti siuntėjui.

§ 5. Važtaraštis neprilyginamas konosamentui.

§ 6. Kiekviena siunta vežama su atskiru važtaraščiu. Jeigu nėra kitokio siuntėjo ir vežėjo susitarimo, vienas važtaraštis gali būti sudaromas ne daugiau kaip vieno vagono kroviniui.

§ 7. Jei maršrutas eina per Europos Bendrijos muitų teritoriją arba teritoriją, kurioje taikoma bendra tranzito procedūra, kiekviena siunta vežama su važtaraščiu, sudarytu pagal 7 straipsnio reikalavimus.

§ 8. Tarptautinės vežėjų asociacijos, suderinusios su tarptautinėmis klientų asociacijomis ir institucijomis, kompetentingomis valstybių narių muitinės srityje, taip pat su bet kokia tarpvyriausybine regioninės ekonomikos integracijos organizacija, turinčia teisę priimti savus teisės aktus muitinės srityje, nustato vienodo pavyzdžio važtaraščius.

§ 9. Važtaraštis, įskaitant ir jo dublikatą, gali būti užpildytas elektroniniu duomenų, kurie gali būti pakeisti įskaitomais rašmenimis, registravimo būdu. Duomenų registravimui ir apdorojimui taikomos priemonės privalo būti lygiavertės funkcinio požiūriu, ypač dėl pagal šiuos duomenis išduoto važtaraščio įrodomosios galios.

7 straipsnis **Važtaraščio turinys**

§ 1. Važtaraštyje privaloma pateikti šiuos duomenis:

- a) važtaraščio užpildymo vietą ir datą;
- b) siuntėjo pavardę (pavadinimą) ir adresą;
- c) vežimo sutartį sudariusio vežėjo pavardę (pavadinimą) ir adresą;
- d) asmens, kuriam faktiškai perduodamas vežti krovinyms, pavardę (pavadinimą) ir adresą, jei šis asmuo nėra c punkte nurodytas vežėjas;
- e) krovinio priėmimo vežti vietą ir datą;
- f) krovinio pristatymo vietą;
- g) gavėjo pavardę (pavadinimą) ir adresą;
- h) krovinio rūšies pavadinimą ir pakuotės rūšį, o vežant pavojingus krovinius – pavadinimą, nurodytą Pavojingų krovinių tarptautinio vežimo geležinkeliais taisyklėse (RID);
- i) krovinio vienetų skaičių ir specialius ženklus bei numerius, būtinus atpažinti smulkiausias siuntas;
- j) vagono numerį, kai vežamos vagono siuntos;
- k) geležinkelių transporto priemonės, riedančios savo ratais, numerį, jei ji perduodama vežti kaip krovinyms;
- l) be to, įvairiarūšio transporto vienetų atveju – kategoriją, numerį ar kitus požymius, būtinus jiems atpažinti;
- m) bendrą krovinio masę arba kitaip nurodytą krovinių kiekį;
- n) detalų muitinės arba kitos administracinės valdžios institucijų reikalaujamų dokumentų, kurie pridedami prie važtaraščio arba paliekami vežėjui tinkamai paskirtoje institucijoje ar vežimo sutartyje nurodytoje įstaigoje, sąrašą;

o) vežimo išlaidas (vežimo mokesčių, papildomus mokesčius, muitus ir kitas išlaidas, kurios susidaro nuo vežimo sutarties sudarymo iki krovinio pristatymo), jei jas turi sumokėti gavėjas, arba kitą įrašą, nurodantį, kad išlaidas privalo sumokėti gavėjas;

p) įrašą, kad vežimui taikomos šios Vienodosios taisyklės, neatsižvelgiant į bet kurias kitas tam prieštaraujančias nuostatas.

§ 2. Atitinkamais atvejais važtaraštyje turi būti nurodyti ir šie duomenys:

a) turintis pristatyti krovinį vežėjas, jei jis sutiko būti nurodytas važtaraštyje, kai veža keli vežėjai paeiliui;

b) išlaidos, kurias išsipareigoja sumokėti siuntėjas;

c) išperkamojo mokesčio suma, kuri sumokama krovinį pristačius;

d) deklaruota krovinio vertė ir suma, reiškianti specialų suinteresuotumą pristatyti;

e) sutartas krovinio pristatymo terminas;

f) sutartas maršrutas;

g) 1 dalies n punkte nepaminėtų dokumentų, kurie perduodami vežėjui, sąrašas;

h) siuntėjo įrašai apie vagono plombų, kurias jis uždėjo, skaičių ir aprašymą.

§ 3. Vežimo sutarties šalys gali įrašyti važtaraštyje bet kokius kitus, jų manymu, reikalingus duomenis.

8 straipsnis

Atsakomybė už važtaraštyje pateiktus duomenis

§ 1. Siuntėjas atsako už bet kokias išlaidas ir žalą, kurias patyrė vežėjas, jei:

a) siuntėjas važtaraštyje įrašė klaidingus, netikslius, ne visus duomenis ar juos nurodė ne tam skirtoje vietoje arba

b) siuntėjas neįrašė RID nurodytų duomenų.

§ 2. Jei siuntėjo prašymu vežėjas įrašo duomenis važtaraštyje, laikoma, kad jis tai padarė siuntėjo vardu, kol neįrodyta priešingai.

§ 3. Jei važtaraštyje nėra 7 straipsnio 1 dalies p punkte nustatyto įrašo, vežėjas atsako už bet kokias išlaidas ir žalą, kurias patyrė turintis tam teisę asmuo dėl šio įrašo nepateikimo.

9 straipsnis

Pavojingi kroviniai

Jei siuntėjas neįrašė RID nurodytų duomenų, vežėjas gali bet kada pagal aplinkybes iškrauti ir sunaikinti krovinį arba jį padaryti nekenksmingą ir už tai neprivalo mokėti kompensacijos, nebent priimdamas krovinį vežti jis žinojo, kad krovinys pavojingas.

10 straipsnis

Išlaidų apmokėjimas

§ 1. Jei nėra kitokio siuntėjo ir vežėjo susitarimo, išlaidas (vežimo mokesčių, papildomus mokesčius, muitus ir kitas išlaidas, kurios susidaro nuo vežimo sutarties sudarymo iki krovinio pristatymo) apmoka siuntėjas.

§ 2. Kai pagal siuntėjo ir vežėjo susitarimą išlaidas apmoka gavėjas, bet jis nėra paėmęs važtaraščio, pasinaudojęs savo teisėmis pagal 17 straipsnio 3 dalies nuostatas ir pakeitęs vežimo sutartį pagal 18 straipsnį, išlaidas apmoka siuntėjas.

11 straipsnis

Patikrinimas

§ 1. Vežėjas turi teisę bet kada patikrinti, ar buvo laikomasi krovininių vežimo sąlygų ir ar siunta atitinka duomenis, kuriuos siuntėjas buvo nurodęs važtaraštyje. Jeigu tikrinamas siuntų

turinys, patikrinime privalo, jei įmanoma, dalyvauti turintis tam teisę asmuo; jeigu tai neįmanoma, vežėjas kviečia du nepriklausomus liudininkus, jei kitaip nenustato valstybės, kurioje vyksta patikrinimas, įstatymai ir kiti teisės aktai.

§ 2. Kai siunta neatitinka važtaraštyje nurodytų duomenų arba buvo nesilaikyta krovinių, kurie priimami vežti pagal tam tikrus reikalavimus, vežimo sąlygų, patikrinimo rezultatai turi būti nurodyti tame krovinio važtaraščio egzemplioriuje, kuris pridedamas prie krovinio, ir važtaraščio dublikate, jei vežėjas jį dar turi. Šiuo atveju krovinio patikrinimo išlaidos apmokamos krovinių pristačius, jeigu jos neapmokėtos iš karto.

§ 3. Kai krovinių pakrauna siuntėjas, jis turi teisę reikalauti, kad vežėjas patikrintų krovinio būklę ir jo pakuotę ir ar važtaraštyje nurodyti duomenys apie krovinio vienetų skaičių, jų ženklus ir numerius, bendrąją masę arba kitaip nurodytą kiekį yra teisingi. Vežėjas privalo atlikti patikrinimą tik jei turi atitinkamų priemonių tam įvykdyti. Vežėjas gali pareikalauti apmokėti patikrinimo išlaidas. Patikrinimo rezultatai nurodomi važtaraštyje.

12 straipsnis **Įrodomoji važtaraščio galia**

§ 1. Važtaraštis yra *prima facie* įrodymas, patvirtinantis vežimo sutarties sudarymą, šios sutarties sąlygas ir tai, kad vežėjas priėmė vežti krovinių.

§ 2. Kai krovinių pakrauna vežėjas, važtaraštis yra jame nurodytos krovinio ir jo pakuotės būklės *prima facie* įrodymas, arba, jei būklė nenurodyta, matomos geros išorinės būklės tuo momentu, kai vežėjas perėmė vežti krovinių, taip pat važtaraštyje pateiktų duomenų apie krovinio vienetų skaičių, jų ženklus ir numerius, bendrąją masę ir kitaip nurodytą kiekį tikslumo *prima facie* įrodymas.

§ 3. Kai krovinių pakrauna siuntėjas, važtaraštis yra jame nurodytos krovinio ir jo pakuotės būklės *prima facie* įrodymas, arba, jei būklė nenurodyta, matomos geros išorinės būklės ir 2 dalyje minėtų važtaraštyje pateiktų duomenų tikslumo *prima facie* įrodymas tik tuo atveju, jei vežėjas juos patikrino ir savo patikrinimo rezultatus, patvirtinančius atitikimą, pažymėjo važtaraštyje.

§ 4. Tačiau važtaraštis nėra *prima facie* įrodymas, kai jame pateikiama motyvuota išlyga. Išlyga galėtų būti motyvuota tuo, kad vežėjas neturi reikiamų priemonių patikrinti, ar siunta neatitinka važtaraštyje pateiktus duomenis.

13 straipsnis **Krovinio pakrovimas ir iškrovimas**

§ 1. Siuntėjas ir vežėjas susitaria, kas pakraus ir iškraus krovinių. Jei nėra tokio susitarimo, krovinio vienetus pakrauna ir iškrauna vežėjas, o vagono siuntas pakrauti turi siuntėjas, o iškrauti – gavėjas po pristatymo.

§ 2. Siuntėjas atsako už visus padarinius, jei netinkamai pakrovė krovinių, ir privalo atlyginti vežėjui dėl to atsiradusią žalą. Pareiga įrodyti, kad krovinyje buvo netinkamai pakrautas, tenka vežėjui.

14 straipsnis **Krovinio pakuotė**

Siuntėjas atsako už visas krovinio neįpakavimo arba netinkamo įpakavimo pasekmes ir privalo atlyginti vežėjui dėl to atsiradusią žalą, nebent netinkama pakuotė buvo matoma arba vežėjas apie ją žinojo priimdamas vežti krovinių ir nepateikė jokių išlygų.

15 straipsnis **Administracinių formalumų atlikimas**

§ 1. Siuntėjas prie važtaraščio privalo pridėti dokumentus, kurie reikalingi prieš krovinio pristatymą atlikti muitinės ar kitų administracinės valdžios institucijų formalumus, arba pateikti juos vežėjui ir suteikti jam visą reikalingą informaciją.

§ 2. Vežėjas neprivalo tikrinti, ar šie dokumentai ir informacija yra teisingi ir pakankami. Siuntėjas atsako už vežėjui padarytą bet kokią žalą, kuri atsiranda, kai šių dokumentų ir informacijos nėra, trūksta arba jie neteisingai užpildyti, jeigu nėra vežėjo kaltės.

§ 3. Jeigu važtaraštyje įrašyti ir prie jo pridėti arba vežėjui atiduoti saugoti dokumentai pradingo arba buvo neteisėtai panaudoti, vežėjas atsako už visus dėl to atsiradusius padarinius, nebent dokumentai pradingo arba dėl neteisėto dokumentų panaudojimo susidariusi žala atsirado dėl aplinkybių, kurių vežėjas negalėjo išvengti ir apsaugoti nuo jų pasekmių. Tačiau kompensacijos dydis negali būti didesnis už tą, kuris numatytas praradus krovinį.

§ 4. Siuntėjas, įrašydamas tai į važtaraštį, arba gavėjas, duodamas nurodymus pagal 18 straipsnio 3 dalį, gali prašyti leisti:

a) atliekant muitinės ar kitokius administracinius formalumus dalyvauti jam pačiam arba jo įgaliotam asmeniui, kad galėtų suteikti reikalingą informaciją ir paaiškinimus;

b) atlikti muitinės ar kitus administracinius formalumus jam pačiam arba jo įgaliotam asmeniui, jeigu tai daryti leidžia valstybės, kurioje jie atliekami, įstatymai ir kiti teisės aktai;

c) sumokėti muitus ir kitas išlaidas, kai atliekant muitinės ar kitus administracinius formalumus dalyvauja arba juos atlieka jis pats arba jo įgaliotas asmuo, jeigu tai leidžia valstybės, kurioje jie atliekami, įstatymai ir kiti teisės aktai.

Tokiomis aplinkybėmis nei siuntėjas, nei gavėjas, turintis disponavimo teisę, nei jų įgalioti asmenys negali pasiimti krovinio.

§ 5. Jeigu siuntėjas muitinės ar kitiems administraciniams formalumams atlikti nurodė vietą, kurioje dėl galiojančių taisyklių to padaryti negalima, arba nurodė tokį būdą, pagal kurį formalumų neįmanoma atlikti, vežėjas imasi veiksmų, kurie, jo manymu, yra naudingiausi turinčiam tam teisę asmeniui, ir praneša siuntėjui apie priemones, kurių buvo imtasi.

§ 6. Jeigu siuntėjas sutiko sumokėti muitus, vežėjas muitinės formalumus gali atlikti arba tarpinėje stotyje, arba paskirties vietoje.

§ 7. Tačiau jeigu gavėjas nepasiėmė važtaraščio per paskirties vietoje galiojančiose taisyklėse numatytą laiką, vežėjas gali imtis priemonių pagal 5 dalies nuostatas.

§ 8. Siuntėjas privalo laikytis muitinės arba kitų administracinės valdžios institucijų nustatytų reikalavimų dėl krovinių pakuotės ir apdangalų. Jeigu siuntėjas neįpakuoja arba neuždengia krovinio pagal šiuos reikalavimus, tą padaryti turi teisę vežėjas; patirtos išlaidos padengiamos krovinį pristatant.

16 straipsnis **Krovinio pristatymo terminai**

§ 1. Siuntėjas ir vežėjas susitaria dėl pristatymo termino. Jeigu nėra tokio susitarimo, pristatymo terminas negali būti ilgesnis negu 2–4 dalyse nurodyti terminai.

§ 2. Atsižvelgiant į 3 ir 4 dalies nuostatas, nustatomi tokie ilgiausi pristatymo terminai:

a) vagono siuntoms:

išsiuntimo terminas – 12 valandų,

vežimo terminas, taikomas kiekvienam pradėtam 400 km atstumui, – 24 valandos;

b) smulkioms siuntoms:

išsiuntimo terminas – 24 valandos,

vežimo terminas, taikomas kiekvienam pradėtam 200 km atstumui, – 24 valandos.

Atstumai taikomi sutartam maršrutui, o jei nėra tokio susitarimo – kuo trumpesniau maršrutui.

§ 3. Vežėjas gali nustatyti papildomus atitinkamos trukmės krovinio pristatymo terminus šiais atvejais:

a) vežant siuntas:

1) skirtingo vėžių pločio geležinkeliais,

2) jūra arba vidaus vandenimis,

3) kelių transporto priemonėmis, kai nėra susisiekimo geležinkeliais;

b) esant nenumatytoms sąlygoms, dėl kurių neįprastai suintensyvėja eismas arba atsiranda neįprastų eksploataavimo sunkumų.

Papildomų krovinio pristatymo terminų trukmė turi būti nustatyta Bendrosiose vežimo sąlygose.

§ 4. Krovinio pristatymo terminas pradedamas skaičiuoti nuo tada, kai buvo priimtas vežti kroviny; jis pratęsiamas tiek, kiek buvo stovėta ne dėl vežėjo kaltės. Krovinio pristatymo termino laikas neskaiciuojamas sekmadieniais ir įstatymų nustatytais švenčių dienomis.

17 straipsnis

Pristatymas

§ 1. Vežėjas privalo atiduoti gavėjui važtaraštį ir pristatyti krovinį numatytoje krovinio pristatymo vietoje, kai gavėjas pateikia kvitą ir apmoka vežimo sutartyje numatytus mokesčius.

§ 2. Kroviny; taip pat laikomas pristatytu gavėjui, kai pagal paskirties vietoje galiojančias taisykles:

a) kroviny; perduodamas muitinės arba maito ar kitų vietos mokesčių institucijoms jų patalpose arba sandėliuose, kurių neprižiūri vežėjas;

b) kroviny; perduodamas saugoti vežėjui ar ekspeditoriui arba atiduodamas į valstybinį sandėlį.

§ 3. Kroviniui atvykus į paskirties vietą, gavėjas gali pareikalauti iš vežėjo perduoti jam važtaraštį ir pristatyti krovinį. Jeigu nustatoma, kad kroviny; prarastas, arba jeigu kroviny; neatvežamas pasibaigus 29 straipsnio 1 dalyje nustatytam terminui, gavėjas savo vardu gali pasinaudoti vežimo sutarties suteikiamomis teisėmis vežėjo atžvilgiu.

§ 4. Net gavęs važtaraštį ir apmokėjęs vežimo sutartyje numatytus mokesčius, turintis tam teisę asmuo gali atsisakyti priimti krovinį tol, kol jo pageidavimu nebus atliktas patikrinimas siekiant nustatyti padarytą žalą.

§ 5. Kitais atvejais, kroviny; pristatomas pagal paskirties vietoje galiojančias taisykles.

§ 6. Jei kroviny; pristatomas prieš tai negavus išperkamojo mokesčio, vežėjas privalo siuntėjui sumokėti sumą, neviršijančią išperkamojo mokesčio sumos, nepažeidžiant jo atgręžtinio reikalavimo teisės gavėjo atžvilgiu.

18 straipsnis

Teisė disponuoti kroviniu

§ 1. Siuntėjas turi teisę disponuoti kroviniu ir keisti vežimo sutartį, duodamas tolesnius pavedimus. Visų pirma jis gali pareikalauti iš vežėjo:

a) sustabdyti krovinio vežimą;

b) atidėti krovinio pristatymą;

c) pristatyti krovinį kitam, negu nurodyta važtaraštyje, gavėjui;

d) pristatyti krovinį kitoje, negu nurodyta važtaraštyje, vietoje.

§ 2. Nepaisant to, kad siuntėjas turi važtaraščio dublikatą, jis netenka teisės keisti vežimo sutartį tais atvejais, kai:

a) gavėjas atsiėmė važtaraštį;

b) gavėjas priėmė krovinį;

c) gavėjas pasinaudojo savo teisėmis pagal 17 straipsnio 3 dalies nuostatas;

d) gavėjui pagal 3 dalį suteikiama teisė duoti pavedimus; nuo to momento vežėjas vykdo gavėjo pavedimus ir nurodymus.

§ 3. Gavėjas įgyja teisę keisti vežimo sutartį nuo važtaraščio užpildymo momento, jei važtaraštyje siuntėjas nepažymi priešingai.

§ 4. Gavėjas netenka teisės keisti vežimo sutartį, jeigu jis:

a) atsiėmė važtaraštį;

b) priėmė krovinį;

c) pasinaudojo savo teisėmis pagal 17 straipsnio 3 dalies nuostatas;

d) pagal 5 dalies nuostatas pavedė pristatyti krovinį trečiajam asmeniui ir pastarasis pasinaudojo savo teisėmis pagal 17 straipsnio 3 dalies nuostatas.

§ 5. Jeigu gavėjas paveda pristatyti krovinį kitam asmeniui, šis asmuo neturi teisės keisti vežimo sutartį.

19 straipsnis

Teisės disponuoti krovinio įgyvendinimas

§ 1. Kai siuntėjas arba 18 straipsnio 3 dalyje nurodytu atveju gavėjas nori keisti vežimo sutartį, duodamas tolesnius pavedimus, jis privalo pateikti vežėjui važtaraščio dublikatą, kuriame įrašomi pakeitimai.

§ 2. Siuntėjas arba 18 straipsnio 3 dalyje nurodytu atveju gavėjas privalo apmokėti vežėjo patirtas išlaidas ir žalą, kuri atsirado vykdant pakeitimus.

§ 3. Pakeitimai turi būti įmanomi įvykdyti, teisėti ir protingai reikalaujami tuo momentu, kai asmuo, kuris privalo juos įvykdyti, gauna tokius pavedimus, ir dėl to negali būti trikdomas normalus vežėjo įmonės darbas ir daroma žala kitų siuntų siuntėjams ar gavėjams.

§ 4. Pakeitimai, dėl kurių siunta būtų padalyta į dalis, neleidžiami.

§ 5. Jei dėl 3 dalyje numatytų sąlygų vežėjas negali įvykdyti gautų pavedimų, jis privalo nedelsdamas apie tai pranešti pavedimus davusiam asmeniui.

§ 6. Vežėjas atsako už dėl jo kaltės atsiradusius padarinius, jei pavedimai nebuvo atlikti arba jie buvo atlikti netinkamai. Tačiau kompensacija negali būti didesnė už tą, kuri numatyta praradus krovinį.

§ 7. Vežėjas atsako gavėjui už krovinio praradimą ar apgadinimą, jei vykdo siuntėjo pakeitimus nepareikalavęs pateikti važtaraščio dublikatą, o dublikatas yra perduotas gavėjui. Nepaisant to, kompensacija negali būti didesnė už tą, kuri numatyta praradus krovinį.

20 straipsnis

Krovinio vežimo kliūtys

§ 1. Kai iškyla krovinio vežimo kliūčių, vežėjas sprendžia, ar tikslinga vežti krovinį toliau pakeitus krovinio vežimo maršrutą, ar, kad būtų naudingiau turinčiam tam teisė asmeniui, pateikti jam visą vežėjo turimą svarbią informaciją ir paprašyti, kad jis duotų nurodymus.

§ 2. Jeigu nėra galimybių vežti krovinį toliau, vežėjas prašo asmens, kuris turi teisę disponuoti krovinio, duoti nurodymus. Jeigu vežėjas negali gauti nurodymų per protingą terminą, jis imasi veiksmų, kurie, jo manymu, būtų naudingiausi asmeniui, kuris turi teisę disponuoti krovinio.

21 straipsnis

Krovinio pristatymo kliūtys

§ 1. Kai iškyla krovinio pristatymo kliūčių, vežėjas privalo nedelsdamas apie tai informuoti siuntėją ir paprašyti jo nurodymų, išskyrus atvejus, kai siuntėjas važtaraštyje buvo nurodęs, kad iškilus krovinio pristatymo kliūčių krovinys būtų grąžintas jam.

§ 2. Jeigu, dar vežėjui negavus siuntėjo nurodymų, krovinio pristatymo kliūčių nebelieka, krovinys pristatomas gavėjui. Apie tai nedelsiant pranešama siuntėjui.

§ 3. Jeigu gavėjas atsisako priimti krovinį, siuntėjas turi teisę duoti nurodymus net ir tada, kai jis negali pateikti važtaraščio dublikato.

§ 4. Jeigu krovinio pristatymo kliūtys atsiranda po to, kai gavėjas pakeičia vežimo sutartį pagal 18 straipsnio 3–5 dalių nuostatas, vežėjas privalo apie tai pranešti gavėjui.

22 straipsnis

Krovinio vežimo ir pristatymo kliūčių padariniai

§ 1. Vežėjas turi teisę susigrąžinti išlaidas, kurias jis patyrė:

- a) pateikdamas prašymą duoti nurodymus;
- b) vykdydamas gautus nurodymus;
- c) nes jis negavo nurodymų, kurių prašė, arba juos gavo ne laiku;
- d) nes priėmė sprendimą pagal 20 straipsnio 1 dalį, nepaprašęs pateikti nurodymus,

jei šios išlaidos susidarė ne dėl jo kaltės. Visų pirma vežėjas gali susigrąžinti vežimo mokestį, taikomą maršrutui, kuriuo jis vyko, ir jam suteikiami tam maršrutui taikomi krovinio pristatymo terminai.

§ 2. 20 straipsnio 2 dalyje ir 21 straipsnio 1 dalyje minėtais atvejais vežėjas gali nedelsdamas iškrauti krovinį turinčio tam teisę asmens lėšomis. Iškovus krovinį, laikoma, kad vežimas įvykdytas. Tuomet vežėjas saugo krovinį turinčio tam teisę asmens vardu. Tačiau jis gali atiduoti saugoti krovinį trečiajam asmeniui ir tokiu atveju atsako tik už tinkamą šio asmens parinkimą. Vežimo sutartyje numatyti ir kiti mokesčiai toliau mokėtini už krovinį.

§ 3. Vežėjas gali parduoti krovinį, nelaukdamas turinčio tam teisę asmens nurodymų, jei tai pateisinama dėl to, kad krovinytis yra greitai gendantis arba dėl krovinio būklės arba kai saugojimo išlaidos yra didesnės už krovinio vertę. Kitais atvejais jis taip pat gali parduoti krovinį, jei per protingą terminą negavo kitokių turinčio tam teisę asmens nurodymų, kuriuos įvykdyti gali būti protingai reikalaujama.

§ 4. Jeigu krovinytis buvo parduotas, gautos pajamos, atėmus krovinio vežimo išlaidas, perduodamos turinčiam tam teisę asmeniui disponuoti. Jeigu pajamos mažesnės už išlaidas, siuntėjas privalo padengti susidariusį skirtumą.

§ 5. Krovinio pardavimo tvarką nustato įstatymai ir kiti teisės aktai, galiojantys toje vietoje, kurioje yra krovinytis, arba šios vietos paprotinės teisės normos.

§ 6. Jei iškilus krovinio vežimo ar pristatymo kliūtimis siuntėjas neduoda nurodymų per protingą terminą ir jei šių krovinio vežimo ar pristatymo kliūčių negalima pašalinti pagal 2 ir 3 dalių nuostatas, vežėjas gali grąžinti krovinį siuntėjui arba, je tai pateisinama, jį sunaikinti pastarojo lėšomis.

III dalis

Atsakomybė

23 straipsnis

Atsakomybės pagrindas

§ 1. Vežėjas atsako už žalą, atsiradusią praradus visą krovinį ar jo dalį arba jį apgadinus, kai tai įvyksta nuo krovinio priėmimo vežti momento iki jo pristatymo, taip pat už žalą, atsiradusią pavėlavus pristatyti krovinį per krovinio pristatymo terminą, nesvarbu, kokia geležinkelių infrastruktūra buvo naudota.

§ 2. Vežėjas atleidžiamas nuo šios atsakomybės, jei krovinytis prarandamas, apgadinamas arba pavėjuojama jį pristatyti per jo pristatymo terminą dėl turinčio tam teisę asmens kaltės, dėl jo duoto pavedimo, jei nėra vežėjo kaltės, dėl paties krovinio defektų (krovinio sugedimo iš vidaus, krovinio masės sumažėjimo ir kt.) arba dėl aplinkybių, kurių vežėjas negalėjo išvengti ir apsaugoti nuo jų pasekmių.

§ 3. Vežėjas atleidžiamas nuo šios atsakomybės, kai krovinys prarandamas arba apgadinamas dėl ypatingos rizikos, būdingos vienai ar kelioms iš šių aplinkybių:

a) kroviniai vežami pusvagoniais pagal Bendrąsias vežimo sąlygas arba kai dėl to aiškiai susitariama ir įrašoma važtaraštyje; kalbant apie atmosferos reiškinių kroviniams padaromą žalą, krovinių vežimas įvairiarūšio transporto vienetuose ir uždaroje kelių transporto priemonėse, vežamose vagonais, nelaikomas vežimu pusvagoniais; jei siuntėjas naudoja apdangalus vežti krovinius pusvagoniais, vežėjui tenka tokia pati atsakomybė kaip ir tais atvejais, kai krovinys vežamas pusvagoniais be apdangalų, net jei tai kroviniai, kurie pagal Bendrąsias vežimo sąlygas nevežami pusvagoniais;

b) nėra pakuotės arba ji netinkama vežti tokius krovinius, kurie, jei vežami neįpakuoti arba netinkamai įpakuoti, dėl savo specifinių savybių gali būti prarasti arba apgadinti;

c) krovinį pakrauna siuntėjas arba jį iškrauna gavėjas;

d) vežami tokie kroviniai, kurie dėl savo specifinių ypatybių gali būti visiškai ar iš dalies prarasti arba apgadinti, t. y. gali sudužti, surūdyti, savaime sugesti iš vidaus, išdžiūti, ištekėti;

e) klaidingai, netiksliai arba neišsamiai nurodomi arba sunumeruojami krovinio vienetai;

f) vežami gyvi gyvūnai;

g) krovinys, kurį pagal atitinkamas nuostatas arba pagal važtaraštyje nurodytus siuntėjo ir vežėjo susitarimus būtina vežti su palyda, prarandamas arba apgadinamas dėl rizikos, nuo kurios palyda turėjo apsaugoti.

24 straipsnis

Atsakomybė kaip krovinius vežant geležinkelių transporto priemonės

§ 1. Kaip krovinius veždamas geležinkelių transporto priemonės, riedančias savo ratais, vežėjas atsako už žalą, atsiradusią praradus arba apgadinus transporto priemonės arba jų nuimamas dalis, kai tai įvyksta nuo krovinio priėmimo vežti momento iki jo pristatymo ir už žalą, pavėlavus pristatyti krovinį per krovinio pristatymo terminą, jei neišrodo, kad žala atsirado ne dėl jo kaltės.

§ 2. Vežėjas neatsako už žalą, atsiradusią praradus transporto priemonių dalis, kurios nėra nurodytos ant abiejų transporto priemonės šonų arba pridedamame sąraše .

25 straipsnis

Pareiga įrodyti

§ 1. Pareiga įrodyti, kad krovinys buvo prarastas, apgadintas arba buvo pavėluota jį pristatyti per jo pristatymo terminą dėl kurios nors iš 23 straipsnio 2 dalyje nurodytų aplinkybių, tenka vežėjui.

§ 2. Jeigu vežėjas, atsižvelgdamas į konkretaus atvejo aplinkybes, nustato, kad krovinys prarastas arba apgadintas dėl vienos arba kelių 23 straipsnio 3 dalyje nurodytų ypatingų rizikų, laikoma, kad krovinys buvo prarastas ar apgadintas dėl šių priežasčių. Tačiau turintis tam teisę asmuo turi teisę įrodyti, kad žala atsirado ne dėl vienos iš šių rizikų arba ne tik dėl jų.

§ 3. 2 dalyje minėta prielaida netaikoma 23 straipsnio 3 dalies a punkte nurodytu atveju, jei prarandama labai didelė krovinio dalis arba krovinio vienetas.

26 straipsnis

Paeiliui vežantys vežėjai

Kai pagal vieną vežimo sutartį veža keli vežėjai paeiliui, kiekvienas vežėjas, perimdamas vežti krovinį su važtaraščiu, tampa vežimo sutarties šalimi pagal važtaraščio sąlygas ir vykdo šioje sutartyje numatytas pareigas. Šiuo atveju kiekvienas vežėjas atsako už vežimą visą maršrutą iki pristatymo.

27 straipsnis

Vykdomasis vežėjas

§ 1. Jei vežėjas patiki vykdomajam vežėjui vykdyti visą ar dalį vežimo, nesvarbu, ar pasinaudodamas šia vežimo sutartyje numatyta teise ar kitu pagrindu, vežėjas ir toliau atsako už visą vežimą.

§ 2. Visos šių Vienodųjų taisyklių nuostatos, reglamentuojančios vežėjo atsakomybę, taikomos ir vykdomojo vežėjo atsakomybei už jo vykdomą vežimą. 36 ir 41 straipsniai taikomi, jei pareiškiamas ieškinys darbuotojams arba kitiems asmenims, kurių paslaugomis veždamas naudojasi vykdomasis vežėjas.

§ 3. Bet koks atskiras susitarimas, pagal kurį vežėjas prisiima pareigas, kurių jam nenumato šios Vienodosios taisyklės, arba pagal kurį jis atsisako teisių, kurias jam suteikia šios Vienodosios taisyklės, negalioja vykdomajam vežėjui, kuris tokio susitarimo aiškiai raštu nepatvirtino. Nesvarbu, ar vykdomasis vežėjas patvirtina tokį susitarimą, ar ne, vežėjui ir toliau galioja pareigos ar atsisakymai, kuriuos numato minėtas atskiras susitarimas.

§ 4. Kai ir vežėjui, ir vykdomajam vežėjui atsiranda tam tikra atsakomybė, jie atsako solidariai.

§ 5. Bendra kompensacijos, kurią privalo sumokėti vežėjas, vykdomasis vežėjas, jų darbuotojai ar kiti asmenys, kurių paslaugomis jie naudojasi veždami, suma negali viršyti šiose Vienodosiose taisyklėse nustatytų ribų.

§ 6. Šis straipsnis nepanaikina atgręžtinio reikalavimo teisės, kuri gali egzistuoti tarp vežėjo ir vykdomojo vežėjo.

28 straipsnis

Praradimo arba apgadinimo performinus važtos dokumentus prielaida

§ 1. Jeigu pagal Vienodąsias taisykles atiduotos vežti siuntos važtos dokumentai buvo performinti pagal tas pačias taisykles ir po tokio performinimo buvo nustatyta, kad krovinio dalis prarasta arba apgadinta, laikoma, kad krovinio dalis buvo prarasta arba apgadinta vykdant paskutinę vežimo sutartį, jeigu siuntą vis dar prižiūrėjo vežėjas ir performinant važtos dokumentus siunta buvo tokios būklės, kokios buvo atvežta į performinimo vietą.

§ 2. Ši prielaida taikoma ir tada, kai prieš važtos dokumentų performinimą vykdyta vežimo sutartis buvo sudaryta ne pagal Vienodąsias taisykles, bet šios taisyklės būtų taikytos siunčiant krovinį tiesiogiai iš pirmos išsiuntimo vietos į paskutinę paskirties vietą.

§ 3. Be to, ši prielaida galioja ir tada, kai prieš važtos dokumentų performinimą vykdyta vežimo sutartis buvo sudaryta pagal į Vienodąsias taisykles panašią tarptautinio tiesioginio krovinių vežimo geležinkeliais konvenciją ir toje konvencijoje yra nustatyta tokia pati teisinė prielaida dėl siuntų, atiduotų vežti pagal šias Vienodąsias taisykles.

29 straipsnis

Krovinio praradimo prielaida

§ 1. Turintis tam teisę asmuo gali, neprivalėdamas pateikti papildomų įrodymų, laikyti krovinį prarastu, jeigu per 30 dienų nuo krovinio pristatymo termino pabaigos jis nebuvo pristatytas arba perduotas disponuoti.

§ 2. Gavęs kompensaciją už prarastą krovinį, turintis tam teisę asmuo gali raštu paprašyti, kad jam nedelsiant būtų pranešta, jeigu per metus nuo kompensacijos išmokėjimo dienos krovinyje būtų surastas. Vežėjas raštu patvirtina apie tokio prašymo gavimą.

§ 3. Per 30 dienų nuo 2 dalyje minėto pranešimo gavimo dienos turintis tam teisę asmuo gali pareikalauti, kad krovinyje būtų jam pristatytas, o jis apmokės vežimo sutartyje numatytas išlaidas ir gražins gautą kompensaciją, atitinkamais atvejais atėmęs į šią sumą įskaičiuotas išlaidas.

Tačiau jis nepraranda teisės reikalauti 33 ir 35 straipsniuose nustatytos kompensacijos už vėlavimą pristatyti krovinį per krovinio pristatymo terminą.

§ 4. Jeigu 2 dalyje nurodytas prašymas nepateikiamas arba jeigu nurodymai per 3 dalyje nustatytą terminą neduodami, arba jeigu krovinyš atsiranda vėliau negu po metų nuo kompensacijos išmokėjimo dienos, vežėjas disponuoja kroviniu pagal vietos, kurioje yra krovinyš, įstatymus ir kitus teisės aktus.

30 straipsnis

Kompensacija praradus krovinį

§ 1. Kai prarandamas visas krovinyš arba jo dalis, vežėjas, nemokėdamas jokių kitų žalos atlyginimų, privalo sumokėti kompensaciją, kuri apskaičiuojama pagal biržos kainą arba, jei jos negalima nustatyti, pagal rinkos kainą, o jeigu negalima nustatyti nei biržos, nei rinkos kainos, pagal tos pačios rūšies ir kokybės krovinių įprastinę vertę krovinio priėmimo vežti dieną priėmimo vežti vietoje.

§ 2. Kompensacija negali būti didesnė negu 17 atsiskaitymo vienetų kiekvienam trūkstamam bendrosios masės kilogramui.

§ 3. Praradus geležinkelių transporto priemonę, riedančią savo ratais ir atiduotą vežti kaip krovinį, arba įvairiarūšio transporto vieneta, arba jų nuimamas dalis, kompensacija, nemokant jokių kitų žalos atlyginimų, yra ne didesnė, negu įprastinė geležinkelių transporto priemonės arba įvairiarūšio transporto vieneto, arba jų nuimamų dalių vertė jų praradimo dieną praradimo vietoje. Jei nėra įmanoma nustatyti praradimo dienos ir vietos, kompensacija apskaičiuojama pagal įprastinę vertę krovinio priėmimo vežti dieną priėmimo vežti vietoje.

§ 4. Be to, vežėjas privalo gražinti vežimo mokesčių, sumokėtus muitus ir kitas sumas, sumokėtas vežant prarastą krovinį, išskyrus akcizo mokesčių už tuos krovinius, kurie vežami taikant akcizų mokėjimo laikino atidėjimo režimą.

31 straipsnis

Atsakomybė vežimo metu sumažėjus krovinio masei

§ 1. Veždamas krovinius, kurie vežimo metu dėl savo ypatybių vien tik dėl vežimo netenka krovinio masės dalies, vežėjas atsako, nepriklausomai nuo maršruto ilgio, tik už tą trūkstamo krovinio dalį, kuri viršija šiuos leistinus trūkumus:

a) skystų krovinių arba krovinių, kurie buvo pateikti vežti drėgni, masė negali sumažėti daugiau negu dviem procentais;

b) sausų krovinių masė negali sumažėti daugiau negu vienu procentu.

§ 2. 1 dalyje numatytas atsakomybės sumažinimas netaikomas, kai atsižvelgus į konkretaus atvejo aplinkybes įrodoma, kad krovinyš buvo prarastas ne dėl priežasčių, pateisinančių nurodytus leistinus trūkumus.

§ 3. Vežant kelis krovinio vienetus su vienu važtaraščiu, kiekvieno krovinio vieneto masės sumažėjimas vežimo metu apskaičiuojamas atskirai, jeigu išsiuntimo metu važtaraštyje kiekvieno krovinio vieneto masė buvo nurodyta atskirai arba jeigu šią masę galima nustatyti kitokiais būdais.

§ 4. Jeigu prarandamas visas krovinyš arba krovinio vienetas, apskaičiuojant kompensacijos dydį leistinas masės sumažėjimas vežimo metu neišskaičiuojamas.

§ 5. Šis straipsnis nekeičia 23 ir 25 straipsnių.

32 straipsnis

Kompensacija apgadinus krovinį

§ 1. Jeigu krovinyš apgadinamas, vežėjas, nemokėdamas jokių kitų žalos atlyginimų, privalo sumokėti kompensaciją, lygią krovinio vertės sumažėjimui. Ši suma apskaičiuojama 30

straipsnyje apibrėžtai krovinio vertei taikant krovinio vertės sumažėjimo, nustatyto paskirties vietoje, procentą.

§ 2. Kompensacija neviršija:

a) sumos, kurią reikėtų sumokėti praradus visą siuntą, jeigu dėl apgadinimo nebeteko vertės visa siunta;

b) sumos, kurią reikėtų sumokėti praradus dalį siuntos, jeigu dėl apgadinimo nuvertėjo tik siuntos dalis.

§ 3. Jeigu apgadinama geležinkelių transporto priemonė, riedanti savo ratais ir atiduota vežti kaip kroviny, įvairiarūšio transporto vienetas arba jų nuimamos dalys, kompensacija, nemokant jokių kitų žalos atlyginimų, yra ne didesnė negu remonto sąnaudos. Kompensacija negali būti didesnė už tą, kuri numatyta praradus krovinį.

§ 4. Be to, vežėjas privalo gražinti 30 straipsnio 4 dalyje nurodytas išlaidas šio straipsnio 1 dalyje nustatytu santykiu.

33 straipsnis

Kompensacija pavėlavus pristatyti krovinį per krovinio pristatymo terminą

§ 1. Jeigu žala, įskaitant ir krovinio apgadinimą, atsiranda pavėlavus pristatyti krovinį per krovinio pristatymo terminą, vežėjas privalo sumokėti kompensaciją, neviršijančią sumos, keturis kartus didesnės už vežimo mokesį.

§ 2. Jeigu prarandamas visas kroviny ir jei sumokama 30 straipsnyje numatyta kompensacija, 1 dalyje numatyta kompensacija nemokama.

§ 3. Jeigu prarandama dalis krovinio, 1 dalyje numatyta kompensacija negali viršyti sumos, keturis kartus didesnės už vežimo mokesį, apskaičiuotą už likusią krovinio dalį.

§ 4. Jeigu kroviny apgadinamas ne dėl vėlavimo jį pristatyti per krovinio pristatymo terminą, 1 dalyje numatyta kompensacija atitinkamais atvejais sumuojama su 32 straipsnyje numatyta kompensacija.

§ 5. Bendra 1 dalyje numatytos kompensacijos ir 30 bei 32 straipsniuose numatytų kompensacijų suma jokių atveju negali būti didesnė už kompensaciją, numatytą praradus visą krovinį.

§ 6. Jeigu pagal 16 straipsnio 1 dalies nuostatas krovinio pristatymo terminas nustatomas susitarimu, tame susitarime gali būti numatyta kita, negu 1 dalyje nustatyta, kompensavimo tvarka. Tokiu atveju pavėlavus pristatyti krovinį per 16 straipsnio 2–4 dalyse nustatytus krovinio pristatymo terminus, turintis tam teisę asmuo gali pareikalauti sumokėti arba minėtame susitarime, arba 1–5 dalyse nustatytą kompensaciją.

34 straipsnis

Kompensacija deklaravus krovinio vertę

Siuntėjas ir vežėjas gali susitarti, kad siuntėjas važtaraštyje deklaruos krovinio vertę, kuri yra didesnė negu 30 straipsnio 2 dalyje numatyta riba. Tokiu atveju vietoj šios ribos remiamasi deklaruota suma.

35 straipsnis

Kompensacija deklaravus suinteresuotumą pristatyti

Siuntėjas ir vežėjas gali susitarti, kad siuntėjas deklaruos specialų suinteresuotumą pristatyti, važtaraštyje įrašydamas sumą skaičiais tam atvejui, jei kroviny bus prarastas ar apgadintas, ir tam atvejui, jei bus vėluojama jį pristatyti per krovinio pristatymo terminą. Deklaravus suinteresuotumą pristatyti, galima reikalauti, kad kartu su 30, 32 ir 33 straipsniuose numatytomis

kompensacijomis būtų sumokėta ir įrodytos žalos kompensacija, tačiau neviršijant deklaruotos sumos.

36 straipsnis

Teisės remtis atsakomybėmis ribomis išnykimas

15 straipsnio 3 dalyje, 19 straipsnio 6 ir 7 dalyse ir 30, 32–35 straipsniuose nustatytos atsakomybės ribos netaikomos, jeigu įrodoma, kad žalą padarė vežėjas savo veiksmais arba neveikimu, tyčia siekdamas padaryti tokią žalą, arba elgdamasis neatsargiai, tačiau suvokdamas, kad dėl šių veiksmų gali atsirasti tokia žala.

37 straipsnis

Sumų perskaičiavimas ir palūkanos

§ 1. Jeigu apskaičiuojant kompensaciją reikia perskaičiuoti užsienio valiuta nurodytas sumas, jos perskaičiuojamos pagal kompensacijos išmokėjimo dieną mokėjimo vietoje galiojantį valiutos keitimo kursą.

§ 2. Turintis tam teisę asmuo gali reikalauti penkių procentų nuo kompensacijos metinių palūkanų, kurios skaičiuojamos nuo 43 straipsnyje numatyto reikalavimo pateikimo dienos, arba, jeigu reikalavimas nebuvo pateiktas, – nuo bylos iškėlimo dienos.

§ 3. Jeigu turintis tam teisę asmuo per jam nustatytą protinę terminą nepateikia vežėjui patvirtinamųjų dokumentų, reikalingų nustatyti galutinę reikalavimo sumą, nuo šio termino pabaigos iki patvirtinamųjų dokumentų pateikimo momento palūkanos neskaičiuojamos.

38 straipsnis

Atsakomybė vežant krovinius geležinkelių–jūrų maršrutais

§ 1. Kai kroviniai vežami ir geležinkelių, ir jūrų maršrutais, minimais Sutarties 24 straipsnio 1 dalyje, kiekviena valstybė narė gali, prašydama atitinkamą maršrutą ištraukti iš maršrutų, kuriems taikomos šios Vienodosios taisyklės, sąrašą, papildyti 23 straipsnyje numatytą atleidimo nuo atsakomybės pagrindų sąrašą toliau pateikiamais atleidimo nuo atsakomybės pagrindais:

- a) gaisras, jeigu vežėjas įrodo, kad tai atsitiko ne dėl jo, kapitono, laivo įgulos, locmano arba vežėjo darbuotojų veiksmų ar neveikimo;
- b) skęstančių žmonių ar turto gelbėjimas arba bandymas juos gelbėti;
- c) krovinio pakrovimas denyje, jeigu siuntėjas buvo įrašęs važtaraštyje savo sutikimą tokiems darbams atlikti ir jeigu krovinyje vežamas ne vagonais;
- d) grėsmės, pavojai ir avarijos jūroje arba kituose laivybai tinkamuose vandenyse.

§ 2. Vežėjas gali remtis 1 dalyje nurodytais atleidimo nuo atsakomybės pagrindais tik tada, kai įrodo, kad krovinyje buvo prarastas, apgadintas arba pavėluotas pristatyti per jo pristatymo terminą vežant jūra ir tai įvyko nuo krovinio pakrovimo į laivą iki jo iškrovimo iš laivo.

§ 3. Kai vežėjas pasinaudoja 1 dalyje minėtais atleidimo nuo atsakomybės pagrindais, jis vis tiek lieka atsakingas, jei turintis tam teisę asmuo įrodo, kad krovinyje buvo prarastas, apgadintas arba pavėluotas pristatyti per jo pristatymo terminą dėl vežėjo, laivo kapitono, įgulos, locmano arba vežėjo darbuotojų kaltės.

§ 4. Jeigu jūros maršrutą aptarnauja kelios įmonės, įtrauktos į maršrutų sąrašą pagal Sutarties 24 straipsnio 1 dalį, visoms įmonėms turi būti taikoma tokia pati šiame maršrute galiojanti atsakomybės tvarka. Be to, kai šios įmonės įtraukiamos į sąrašą kelių valstybių narių prašymu, šios valstybės turi prieš tai susitarti dėl šios atsakomybės tvarkos taikymo.

§ 5. Apie priemones, kurių imamasi remiantis 1 ir 4 dalių nuostatomis, pranešama generaliniam sekretoriui. Jos įsigalioja ne anksčiau kaip po 30 dienų nuo generalinio sekretoriaus pranešimo išsiuntimo kitoms valstybėms narėms dienos. Jau vežamiems kroviniams tokios priemonės netaikomos.

39 straipsnis

Atsakomybė įvykus branduolinei avarijai

Vežėjas atleidžiamas nuo atsakomybės, tenkančios jam pagal šias Vienodąsias taisykles, jeigu žala padaroma dėl branduolinės avarijos ir jeigu pagal šalies įstatymus ir kitus teisės aktus, reglamentuojančius atsakomybę branduolinės energetikos srityje, už tokią žalą atsako branduolinės energetikos įrenginio eksploatuotojas arba jį pakeitęs asmuo.

40 straipsnis

Asmenys, už kuriuos atsako vežėjas

Vežėjas atsako už savo darbuotojus ir kitus asmenis, kurių paslaugomis jis naudojasi veždamas, kai šie darbuotojai ar kiti asmenys atlieka savo pareigas. Geležinkelių infrastruktūros, kuria vežamas kroviny, valdytojai laikomi asmenimis, kurių paslaugomis naudojasi vežėjas veždamas.

41 straipsnis

Kiti ieškiniai

§ 1. Visais atvejais, kuriais taikomos šios Vienodosios taisyklės, visi ieškiniai dėl atsakomybės, nesvarbu, kokių pagrindų, vežėjui gali būti pareiškiama tik laikantis šiose Vienodosiose taisyklėse nustatytų sąlygų ir atsakomybės ribų.

§ 2. Ta pati nuostata galioja ir tada, kai ieškiniai pareiškiama darbuotojams ir kitiems asmenims, už kuriuos pagal 40 straipsnį atsako vežėjas.

IV dalis

Teisių įgyvendinimas

42 straipsnis

Krovinio dalinio praradimo ar apgadinimo nustatymas

§ 1. Jeigu vežėjas nustato arba laiko, kad krovinio dalis prarasta ar apgadinta, arba jeigu tai pareiškia turintis tam teisę asmuo, vežėjas privalo, jei įmanoma dalyvaujant šiam asmeniui, nedelsdamas surašyti protokolą, kuriame būtų pagal žalos pobūdį nustatyta krovinio būklė, masė ir, jei galima nustatyti, žalos dydis, žalos atsiradimo priežastis ir laikas.

§ 2. Turinčiam tam teisę asmeniui nemokamai išduodama protokolo kopija.

§ 3. Jeigu minėtas asmuo nepripažįsta protokole užfiksuotų faktų, jis gali pareikalauti, kad krovinio būklę ir masę, taip pat žalos atsiradimo priežastį ir jos dydį nustatytų vežimo sutarties šalių arba teismo ar specialiojo teismo paskirtas ekspertas. Procedūrai taikomi tos valstybės, kurioje nustatomi šie faktai, įstatymai ir kiti teisės aktai.

43 straipsnis

Reikalavimai

§ 1. Su vežimo sutartimi susiję reikalavimai turi būti pateikti raštu tam vežėjui, kuriam gali būti pareiškiamas ieškinys.

§ 2. Pateikti reikalavimą gali asmenys, kurie turi teisę pareikšti ieškinį vežėjui.

§ 3. Siuntėjas, pateikdamas reikalavimą, privalo pateikti važtaraščio dublikatą. Jei nėra dublikato, jis privalo pateikti gavėjo sutikimą arba įrodyti, kad gavėjas atsisakė priimti krovinį.

§ 4. Gavėjas, pateikdamas reikalavimą, privalo pateikti važtaraštį, jeigu jis jam buvo perduotas.

§ 5. Būtina pateikti važtaraščio, važtaraščio dublikato ir kitų dokumentų, kuriuos turintis tam teisę asmuo mano esant tinkamus pridėti prie reikalavimo, originalus arba kopijas, kurios, vežėjui pareikalavus, būtų tinkamai patvirtintos.

§ 6. Išnagrinėjus reikalavimą, vežėjas gali pareikalauti pateikti važtaraščio, važtaraščio dublikato arba išperkamojo mokesčio kvito originalus, kad būtų patvirtinta, jog reikalavimas išnagrinėtas.

44 straipsnis

Asmenys, turintys teisę pareikšti ieškinį vežėjui

§ 1. Atsižvelgiant ir į 3 ir 4 dalių nuostatas, pareikšti ieškinius, susijusius su vežimo sutartimi, turi teisę:

a) siuntėjas tol, kol gavėjas:

1) nepaėmė važtaraščio,

2) nepriėmė krovinio arba

3) nepasinaudojo jam pagal 17 straipsnio 3 dalį arba pagal 18 straipsnio 3 dalį priklausančiomis teisėmis;

b) gavėjas nuo to momento, kai jis:

1) paima važtaraštį,

2) priima krovinį,

3) pasinaudoja jam pagal 17 straipsnio 3 dalį arba pagal 18 straipsnio 3 dalį priklausančiomis teisėmis.

§ 2. Gavėjas netenka teisės pareikšti ieškinį, kai pagal 18 straipsnio 5 dalį jo paskirtas asmuo paima važtaraštį, priima krovinį arba pasinaudoja jam pagal 17 straipsnio 3 dalį priklausančiomis teisėmis.

§ 3. Teisę pareikšti ieškinį dėl sumų, kurios buvo sumokėtos pagal vežimo sutartį, grąžinimo turi tik tas asmuo, kuris juos sumokėjo.

§ 4. Teisę pareikšti ieškinį dėl išperkamojo mokesčio turi tik siuntėjas.

§ 5. Siuntėjas, pareikšdamas ieškinį, privalo pateikti važtaraščio dublikatą. Jeigu jo nėra, siuntėjas privalo pateikti gavėjo sutikimą arba įrodyti, kad gavėjas atsisakė priimti krovinį. Prireikus siuntėjas privalo įrodyti, jog važtaraščio nėra arba jis prarastas.

§ 6. Gavėjas, pareikšdamas ieškinį, privalo pateikti važtaraštį, jeigu jis jam buvo perduotas.

45 straipsnis

Vežėjai, kuriems gali būti pareikšti ieškiniai

§ 1. Atsižvelgiant į 3 ir 4 dalių nuostatas, su vežimo sutartimi susijusius ieškinius galima pareikšti tik pirmam ar paskutiniam vežėjui arba tam vežėjui, kuriam vežant įvyko įvykis, dėl kurio pareiškiamas ieškiny.

§ 2. Kai veža keli vežėjai paeiliui, vežėjui, turinčiam pristatyti krovinį ir jo sutikimu nurodytam važtaraštyje, gali būti pareiškiamas ieškiny pagal 1 dalį net ir tada, jei jis negavo nei krovinio, nei važtaraščio.

§ 3. Ieškiny dėl sumos, kuri buvo sumokėta pagal vežimo sutartį, grąžinimo gali būti pareikštas tam vežėjui, kuris paėmė šią sumą, arba tam vežėjui, kurio vardu ji buvo paimta.

§ 4. Ieškinį dėl išperkamojo mokesčio galima pareikšti tik tam vežėjui, kuris perėmė krovinį išsiuntimo vietoje.

§ 5. Ieškinius galima pareikšti ir 1–4 dalyse neišvardytiems vežėjams, jeigu tie ieškiniai pareiškiami kaip priešieškiniai ar prieštaravimai toje pačioje byloje, kuri iškelta dėl pagrindinio reikalavimo dėl tos pačios vežimo sutarties.

§ 6. Jei šios Vienodosios taisyklės taikomos vykdomajam vežėjui, jam taip pat gali būti pareikštas ieškiny.

§ 7. Jeigu ieškovas gali pasirinkti iš kelių vežėjų, jis pasirinkimo teisės netenka, kai tik pareiškia ieškinį vienam iš tų vežėjų; ta pati nuostata taikoma, kai ieškovas renkasi iš vieno ar kelių vežėjų ir vykdomojo vežėjo.

46 straipsnis **Teisingumas**

§ 1. Šiomis Vienodosiomis taisyklėmis grindžiami ieškiniai gali būti pareiškiami valstybių narių teismuose ar specialiuosiuose teismuose, kuriuos bendru sutarimu pasirinko šalys, arba teismuose ar specialiuosiuose teismuose tos valstybės narės, kurios teritorijoje:

a) yra atsakovo gyvenamoji vieta arba nuolatinė gyvenamoji vieta, pagrindinė buveinė, filialas arba įstaiga, sudariusi vežimo sutartį;

b) yra vieta, kurioje vežėjas perėmė krovinį, arba vieta, į kurią numatoma pristatyti krovinį.

Ieškiniai negali būti pareiškiami kituose teismuose ar specialiuosiuose teismuose.

§ 2. Kai šiomis Vienodosiomis taisyklėmis grindžiamas ieškinys yra nagrinėjamas 1 dalyje minėtame kompetentingame teisme ar specialiajame teisme arba kai šis teismas ar specialusis teismas paskelbė sprendimą, joks naujas ieškinys tuo pačiu pagrindu tarp tų pačių šalių negali būti pareikštas, išskyrus kai teismo ar specialiojo teismo, kuriam buvo pareikštas pirmasis ieškinys, sprendimo neįmanoma įvykdyti valstybėje, kurioje pareiškiamas naujas ieškinys.

47 straipsnis **Teisės pareikšti ieškinį išnykimas**

§ 1. Kai turintis tam teisę asmuo priima krovinį, išnyksta teisė pareikšti vežėjui bet kokį ieškinį, susijusį su vežimo sutartimi, dėl krovinio dalies praradimo, apgadinimo arba vėlavimo jį pristatyti per krovinio pristatymo terminą.

§ 2. Tačiau teisė pareikšti ieškinį neišnyksta:

a) krovinio dalies praradimo arba apgadinimo atveju, jeigu:

1) turintis tam teisę asmuo, prieš priimdamas krovinį, pagal 42 straipsnį nustato, kad krovinio dalis prarasta arba apgadinta,

2) krovinio praradimo ar apgadinimo faktas, kuris turėjo būti nustatytas pagal 42 straipsnį, nebuvo nustatytas tik dėl vežėjo kaltės;

b) iš išorės nepastebimos žalos atveju, kai turintis tam teisę asmuo tai pastebėjo tik priėmęs krovinį, jeigu jis:

1) pareikalauja nustatyti krovinio praradimo ar apgadinimo faktą pagal 42 straipsnį iš karto po to, kai buvo pastebėta žala, bet ne vėliau kaip po septynių dienų nuo krovinio priėmimo, ir

2) kartu įrodo, kad žala atsirado jau priėmus krovinį vežti, bet dar jo nepristačius;

c) krovinio vėlavimo pristatyti per jo pristatymo terminą atveju, jeigu turintis tam teisę asmuo per 60 dienų pasinaudoja savo teisėmis prieš vieną iš 45 straipsnio 1 dalyje nurodytų vežėjų;

d) jeigu turintis tam teisę asmuo įrodo, kad kroviniui padaryta žala atsirado dėl veiksmų arba neveikimo siekiant tyčia padaryti tokią žalą arba elgiantis nerūpestingai, bet suvokiant, kad dėl tokių veiksmų gali būti padaryta ši žala.

§ 3. Jeigu pagal 28 straipsnį buvo performinti važtos dokumentai, teisė pareikšti ieškinį dėl krovinio dalies praradimo ar apgadinimo pagal vieną iš ankstesnių vežimo sutarčių išnyksta, tarsi būtų buvusi tik viena vežimo sutartis.

48 straipsnis **Ieškinių senatis**

§ 1. Ieškinių, susijusių su vežimo sutartimi, senaties terminas – vieneri metai. Tačiau dvejų metų senaties terminas taikomas:

- a) ieškiniams dėl išperkamojo mokesčio, kurį vežėjas yra paėmęs iš gavėjo, susigrąžinimo;
- b) ieškiniams dėl pajamų, gautų vežėjui pardavus krovinį, susigrąžinimo;
- c) ieškiniams dėl žalos, atsiradusios dėl veiksmų arba neveikimo siekiant tyčia padaryti tokią žalą arba elgiantis nerūpestingai, bet suvokiant, kad dėl tokių veiksmų gali būti padaryta ši žala;
- d) ieškiniams dėl vežimo sutarčių, sudarytų prieš važtos dokumentų performinimą 28 straipsnyje numatytu atveju.

§ 2. Ieškinių senaties terminas pradedamas skaičiuoti:

a) nuo trisdešimtos dienos pasibaigus krovinio pristatymo terminui – ieškiniams dėl kompensacijos už visą prarastą krovinį;

b) nuo krovinio pristatymo dienos – ieškiniams dėl kompensacijos už krovinio dalies praradimą, apgadinimą arba vėlavimą jį pristatyti per krovinio pristatymo terminą;

c) nuo tos dienos, kai galima įgyvendinti savo teises, – visais kitais atvejais.

Nurodyta senaties termino pradžios diena į senaties terminą neįskaičiuojama.

§ 3. Pagal 43 straipsnį raštu pateikus reikalavimą, senaties terminas sustabdomas iki tos dienos, kai vežėjas rašytiniu pranešimu atmeta reikalavimą ir gražina pridėtus dokumentus. Jeigu reikalavimas pripažįstamas tik iš dalies, senaties terminas toliau skaičiuojamas ginčytinai reikalavimo daliai. Pareiga įrodyti, kad reikalavimas yra gautas ar į jį atsakyta arba kad dokumentai yra gražinti, tenka šaliai, kuri remiasi atitinkamu faktu. Dėl vėliau pateiktų reikalavimų tuo pačiu pagrindu senaties terminas nestabdomas.

§ 4. Pasibaigus senaties terminui, nebegalima pareikšti ieškinio net priešieškinio ar prieštaravimo forma.

§ 5. Kitais atvejais senaties termino sustabdymą ir nutraukimą reglamentuoja nacionalinė teisė.

VI dalis

Vežėjų tarpusavio santykiai

49 straipsnis

Atsiskaitymai

§ 1. Bet kuris vežėjas, kuris, priimdamas vežti krovinį ar jį pristatydamas gavėjui, gavo arba turėjo gauti mokesį už vežimą arba kitas vežimo sutarties vykdymo išlaidas, privalo vežusiems vežėjams sumokėti jiems priklausančią dalį. Mokėjimo tvarka nustatoma vežėjų tarpusavio susitarimuose.

§ 2. 12 straipsnis taikomas ir vežėjų, vežančių paeiliui, tarpusavio santykiams.

50 straipsnis

Atgręžtinio reikalavimo teisė

§ 1. Vežėjas, kuris pagal šias Vienodąsias taisykles sumokėjo kompensaciją, turi atgręžtinio reikalavimo teisę į vežusius vežėjus pagal šias nuostatas:

a) už tai atsako tik žalą padaręs vežėjas;

b) jei žalą padarė keli vežėjai, kiekvienas iš jų atsako už savo padarytą žalą; jei to nustatyti neįmanoma, kompensacija paskirstoma vežėjams pagal c punktą;

c) jei neįmanoma įrodyti, kuris vežėjas padarė žalą, kompensacija paskirstoma visiems vežusiems vežėjams, išskyrus tuos, kurie įrodo, kad jie nepadarė tos žalos; kompensacija paskirstoma proporcingai kiekvienam vežėjui priklausančiai vežimo mokesčio daliai.

§ 2. Jei vienas iš šių vežėjų yra nemokus, jam tenkanti, bet nesumokėta dalis padalijama visiems kitiems vežusiems vežėjams proporcingai kiekvienam vežėjui priklausančiai vežimo mokesčio daliai.

51 straipsnis

Atgręžtinio reikalavimo teisės įgyvendinimo tvarka

§ 1. Vežėjas, prieš kurį pasinaudota atgręžtinio reikalavimo teise, negali užginčyti pagal 50 straipsnį atgręžtinio reikalavimo teise pasinaudojusio vežėjo atlikto mokėjimo teisėtumo, jei kompensaciją nustatė teismas ar specialusis teismas ir jei pirmajam vežėjui, gavusiam šaukimą į teismą, buvo suteikta galimybė pačiam dalyvauti teismo procese. Teismas ar specialusis teismas, kuriame pareikštas pagrindinis ieškinys, nustato šaukimo į teismą įteikimo ir dalyvavimo teisme terminus.

§ 2. Vežėjas, kuris naudojasi atgręžtinio reikalavimo teise, privalo pateikti vieną reikalavimą tame pačiame teismo procese visiems vežėjams, su kuriais jam nepavyko susitarti; kitu atveju jis praranda atgręžtinio reikalavimo teisę į tuos vežėjus, kuriems jis neiškėlė bylos.

§ 3. Teismas ar specialusis teismas turi priimti vieną sprendimą dėl visų atgręžtinių reikalavimų, kuriuos jis nagrinėjo.

§ 4. Vežėjas, norintis pasinaudoti savo atgręžtinio reikalavimo teise, gali pareikšti ieškinį valstybės, kurios teritorijoje yra vieno iš vežusių vežėjų pagrindinė buveinė arba filialas, arba įstaiga, sudariusi vežimo sutartį, teismuose ar specialiuosiuose teismuose.

§ 5. Jeigu ieškinys turi būti pareikštas keliems vežėjams, vežėjas ieškovas gali pasirinkti, kuriame iš 4 dalyje nurodytų kompetentingų teismų ar specialiųjų teismų jis iškels bylą.

§ 6. Atgręžtinio reikalavimo nagrinėjimo byla negali būti sujungta su pagal vežimo sutartį turinčio tam teise asmens iškelta byla dėl kompensacijos.

52 straipsnis

Susitarimai dėl atgręžtinio reikalavimo teisės

Vežėjai gali susitarimuose numatyti kitokias nuostatas, negu įtvirtintos 49 ir 50 straipsniuose.

PAVOJINGŲ KROVINIŲ TARPTAUTINIO VEŽIMO GELEŽINKELIAIS TAISYKLĖS (RID – SUTARTIES C PRIEDAS)

1 straipsnis.	Taikymo sritis
2 straipsnis.	Išimtys
3 straipsnis.	Apribojimai
4 straipsnis.	Kitos taisyklės
5 straipsnis.	Leistinių traukinių rūšis. Pavojingų krovinių kaip rankinio bagažo ar registruoto bagažo vežimas arba jų vežimas motorinėse transporto priemonėse
6 straipsnis.	Priedas

1 straipsnis

Taikymo sritis

§ 1. Šios Taisyklės taikomos:

- a) tarptautiniam pavojingų krovinių vežimui geležinkeliais valstybių narių teritorijose;
- b) vežimui, papildančiam vežimą geležinkeliais, kuriam taikomos CIM vienodosios taisyklės, atsižvelgiant į tarptautines nuostatas, reglamentuojančias vežimą kita transporto rūšimi, taip pat šių Taisyklių priede numatytais vežimais.

§ 2. Pavojingi kroviniai, kuriuos draudžiama vežti pagal šių Taisyklių priedą, negali būti vežami tarptautiniais maršrutais.

2 straipsnis

Išimtys

Šios Taisyklės visiškai ar iš dalies netaikomos pavojingų krovinių vežimui, kuriam netaikyti šias Taisykles numatyta Priede. Netaikyti Taisykles gali būti numatyta tik tada, kai pavojingų krovinių kiekis, vežimo būdas arba pakuotė užtikrina vežimo saugumą.

3 straipsnis Apribojimai

Kiekviena valstybė narė pasilieka teisę reglamentuoti arba uždrausti tarptautinį pavojingų krovinių vežimą per savo teritoriją dėl kitų priežasčių nei saugumas vežant krovinius.

4 straipsnis Kitos taisyklės

Vežimui, kuriam taikomos šios Taisyklės, taikomos ir nacionalinės arba tarptautinės nuostatos, kurios yra bendrai taikytinos krovinių vežimui geležinkeliais.

5 straipsnis Leistinių traukinių rūšis. Pavojingų krovinių kaip rankinio bagažo ar registruoto bagažo vežimas arba jų vežimas motorinėse transporto priemonėse

§ 1. Pavojingi kroviniai gali būti vežami tik prekiniais traukiniais, išskyrus:

a) pavojingus krovinius, kuriuos leidžiama vežti pagal Priedą kitais traukiniais nei prekiniai traukiniai laikantis didžiausių atitinkamų kiekių ir specialiųjų vežimo sąlygų;

b) pavojingus krovinius, vežamus kaip rankinis bagažas, registruotas bagažas arba motorinėse transporto priemonėse laikantis Priede numatytų specialiųjų sąlygų pagal CIV vienodųjų taisyklių 12 straipsnio nuostatas.

§ 2. Keleivis negali pasiimti su savimi pavojingų krovinių kaip rankinio bagažo, išsiųsti jų kaip registruoto bagažo arba vežti jų motorinėse transporto priemonėse, jeigu jie neatitinka Priede numatytų specialiųjų sąlygų.

6 straipsnis Priedas

Priedas yra šių Taisyklių sudedamoji dalis.

* * *

Priedas bus toks, kokį Pavojingų krovinių vežimo ekspertų komitetas, vadovaudamasis 1980 m. gegužės 9 d. Tarptautinio vežimo geležinkeliais sutarties (COTIF) 19 straipsnio 4 dalimi, priims, kai įsigalios šios sutarties pakeitimo 1999 m. birželio 3 d. protokolas.